

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง บทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด

จากการศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด พบว่ากระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดมีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นมากกว่ามีการดำเนินการเอง เพราะในกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สิน มีหลายขั้นตอนมีความสลับซับซ้อน จึงต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครอง เป็นต้น พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีการดำเนินการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติดทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีการทำงานด้านการยึดทรัพย์สินมาเป็นระยะเวลาหลายปี และมีการดำเนินการด้านคดียาเสพติดมากกว่า 200 คดีขึ้นไป ซึ่งผลการศึกษาพบว่าขั้นตอนที่มีความยากและสลับซับซ้อนมากที่สุดคือ การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด (สำนวน) รองลงมา การสอบปากคำ และการรายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ในการยึดทรัพย์สินปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ขั้นตอนของการสอบปากคำ เป็นขั้นตอนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีทักษะมีการวิเคราะห์ประเด็นถาม-ตอบ ผู้ถูกตรวจสอบ และจากการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นพบว่า ในขั้นตอนที่ 1 การขอทราบข้อเท็จจริง พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีทักษะ มีความรอบรู้และช่างสังเกต มีทักษะในการสืบสวนประกอบการพิจารณา ขั้นตอนที่ 2 การสอบปากคำ พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีทักษะของการวิเคราะห์จับประเด็นคำถาม และคำตอบ ขั้นตอนที่ 3 การยึดและอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติด พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีการยึดหลักคุณธรรม และจริยธรรม เนื่องจากการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดนั้น มีความเสี่ยงต่อการ

รับผลประโยชน์ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินราคาทรัพย์สินควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อมาทำการประเมิน เพราะทรัพย์สินบางรายการต้องให้ผู้เชี่ยวชาญมาทำการประเมินแทน

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน ควรมีการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะในการตรวจพิสูจน์ทรัพย์สินนั้นมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนจึงไม่สามารถดำเนินการเองได้

ขั้นตอนที่ 6 การส่งมอบทรัพย์สิน เมื่อมีการรับทรัพย์สินดังกล่าวแล้วควรมีการส่งมอบทรัพย์สินทันที

ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (สำนวน) เนื่องจากปริมาณคดีอาชญากรรมจำนวนมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้า ควรมีการสรรหาพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมเพื่อมาทำหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินคดีอาชญากรรม

ขั้นตอนที่ 8 รายงานผลต่อคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ควรมีการนำเสนอเฉพาะประเด็นที่สำคัญ และในการนำเสนอควรมีภาพประกอบในการบรรยายเพราะจะทำให้เข้าใจในคดีนั้นง่ายขึ้น เช่น ภาพประกอบเหตุการณ์การกระทำความผิด หรือภาพทรัพย์สินที่ได้ทำการยึดหรืออายัดมา

ขั้นตอนที่ 9 การส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลสั่งรับทรัพย์สิน

ขั้นตอนที่ 10 การแจ้งสิทธิ ควรให้ผู้มีหน้าที่แจ้งสิทธิได้ศึกษารายละเอียดของทรัพย์สินแต่ละชนิด และแจ้งสิทธิให้ตรงกับผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น และจะต้องแจ้งสิทธิกับเจ้าของทรัพย์สินทุกครั้ง ก่อนที่ศาลจะนัดสืบพยานเพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินมาแจ้งสิทธิคัดค้านที่มีหลักฐานการได้มาโดยสุจริตต่อศาล

ขั้นตอนที่ 11 การประสานงานอัยการและเบิกความเป็นพยานศาลควรประสานกับอัยการเจ้าของคดีในรายละเอียดแห่งคดีก่อนเบิกความทุกครั้ง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องประสานกับอัยการเจ้าของสำนวนและมาเบิกความต่อศาลเพื่อให้มีการสืบพยานที่เจ้าหน้าที่ได้รวบรวมมา เพื่อให้มั่นใจว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติด โดยจะต้องมีหลักฐานแน่ชัดที่ศาลเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินของผู้ต้องหา

ขั้นตอนที่ 12 การขายทอดตลาด ควรมีความโปร่งใสในการขายทอดตลาด ต้องยึดมั่นในผลประโยชน์สูงสุดของทางราชการ จะต้องเป็นไปตามระเบียบและมีความยุติธรรม เพื่อจะนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินคดีอาชญากรรมที่ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อใช้ในกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง บทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการยึดทรัพย์สินคดีอาชญากรรม : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5

พบว่า สถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ข้อมูลและข่าวสาร พบว่าการค้าและการผลิตยังคงมีอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการผลิตยาเสพติด จึงทำให้มีการลักลอบลำเลียงขนยาเสพติดจำนวนมากในการแพร่ระบาดของตัวยาเสพติด ยาบ้า เฮโรอีนและกัญชายังคงเป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดสูงจึงส่งผลให้เยาวชน ผู้ใช้แรงงานเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปฏิบัติงานปราบปรามอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ศาล ตลอดจน สำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด ได้สอดคล้องกับแนวคิด หลักการบริหาร 14 ประการของ เฮนรี เฟย์โฮล์ (Henri Fayol) การบริหารที่สามารถใช้ได้กับการบริหารทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรม งานรัฐบาล สถาบันอื่นๆ แนวความคิดของเฟย์โฮล์ (Fayol) จึงอยู่ที่การค้นหากฎเกณฑ์ในการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นสากล (Universal) ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักบริหารที่ต้องมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการจัดการ ซึ่งในกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดก็เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ต้องใช้หลักของการวางแผน หลักการบังคับบัญชา ตลอดจนหลักของการประสานงาน เป็นต้น ในการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดมีหลายขั้นตอนที่ต้องใช้หลักของการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพราะในการดำเนินงานแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้กระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินมีเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

บทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 ในแต่ละกระบวนการของการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด ได้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหลักนิติรัฐกับหลักนิติธรรม ซึ่งในกระบวนการยึดทรัพย์สินจะมีการใช้หลักของกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่รัฐก็ควรมีการใช้หลักกฎหมายควบคู่ไปกับหลักของคุณธรรม เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถใช้หลักของกฎหมายข่มขู่บุคคลอื่นได้ตามอำเภอใจ ซึ่งในการยึดทรัพย์สิน ยังคงสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ในแนวคิดหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งแนวโน้มองค์ประกอบหลักดังต่อไปนี้

1. การรับผิดชอบ
2. ความโปร่งใส
3. การปราบปรามการทุจริต และการประพฤติมิชอบ
4. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

5. การสร้างกรอบทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เข้มแข็ง

ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชนก็ตามในการปฏิบัติงานควรยึดหลักธรรมาภิบาล เพราะบุคคลหรือองค์กรจะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย มุ่งเน้นให้องค์กรเกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีการดำเนินงานที่มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น การทุจริตต่องานในหน้าที่ยังผลให้เกิดการกีดกันกระทบภาพลักษณ์และชื่อเสียงต่อองค์กร ด้วยเหตุนี้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรจะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องมีความรับผิดชอบ มีการสร้างกฎหมายที่เข้มแข็งและยุติธรรม ไม่ทุจริตต่องานและควรเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 ผู้วิจัยพบว่าในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติดควรมีแนวทางการพัฒนากระบวนการดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ อย่างต่อเนื่องเพราะหากขาดการประสานงานจะทำให้คดีบางรายการเกิดความล่าช้า

2. การใช้อำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินควรใช้หลักของธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

3. พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีความรู้และช่างสังเกต มีทักษะในการสืบสวนประกอบการพิจารณาหลักฐาน เอกสารสำคัญ เช่น เอกสารทางธนาคาร ที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถขยายผลยึด/อายัดทรัพย์สินดังกล่าวได้

4. สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ควรจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการยึดทรัพย์สินแก่เจ้าหน้าที่